

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

-Slegom rastu male stvari, a nezlega sve poljvaria" Nat. Poč.

Predplata s poštarnicom stoji 2 f., a seljake samo 1 f. za cijelu godinu. Razmjeru 1 f., a seljake 50 krt. za pol godine. Izvan Ljetnog vremena poštarnica 1 f. Svaki pojedini broj stoji 5 krt. Novci se salju kroz poštarsku *Narodnicu*. Ime, prezime i najbrži Postu valja jistvo označiti. Gdje ima više predpoštarskih mreži slodovitno se propisati adresu. Kada je poštarnica u Lisi dobitav pod jednim jedinim brojem, kroz jednu Narodnicu, a i Lisi dobitav pod jednim jedinim brojem, komu List nedodjele na vreme, toka to javi upravitelju u otvorenoj pismu, za koju se ne raspisla nikakva poštarska naposa izvana. *Narodnica*. Tko List prima i drži, tako je pošten, ga i plaća.

Izlazi svaki l. i 16. dan mjeseca.

ERDNICTVO I ODPRAVNICTVO

הנזה ז

YU S. FENG, 9 N. 4 L. RD.

Pomled po svetu.

U Trebišu 15. kolovoza 1877.

Dne 8. tek. mjeseca sastao se u Išlu, kako bijaše predjavljeno, naš Car sa njemackim carem Vilimom. S našim Carem da je bio Androssy, a s Vilimom da nije bilo Bismarcka. Taj sastanak da će na novo pokrijeti savez i dobar sporazumak triju sjevernih carevah. Toga radi da se nije bojati, da se iz ovoga sadašnjeg porodičnog običenitit evropejski rat, nego da će se dokotićati med samom Rusijom i Turskom.

Kako smo zadnji put javili, naše je tim-starstvo odlučilo pokrenuti austrijsku vojsku, ali ne svu nego samo jedan dio, te je dalo ministru Andrassy-u oblast, neka se njom služi gdje i kada mu bude trebala. Čudno je, što se Andrassy-u uzhtjelo te povlasti baš onda, kad se kod Plevne onolika krv prolijevala; a još je čudnije, što se na svršetku one bitke reklo, da naša vojska ne ide uikamo. Sto se je dakle namjeravalo? Mi sudimo, tko bi htio promozgali taj čudni do-gadjaj, da bi mogao ući do kraja u trag Andrašev-egovi politici.

U Zagrebu je dan 5. tek. mjeseca bio pučki sastanak, gdje se izjavilo, da je obstanak Turske protivna izobraženosti i napredku, pa da svaki posten čovjek mora želiti da se raspe ona nećovječna država, pa to da zele i Hrvati. Zato da zele i što bolji uspjeh požrtvenoj ruskoj vojsci, a kad Turske nestane, da se Bosna i Hercegovina prisloane na Austriju, a drugim timu pokrajinam dade samostalnost i zaslужena samouprava. I u drugih po Hrvatskoj gradovih bijahu takovi sastanci, pak se narod svuda izjavio, da pristaje uz želje zaključne zagrebačkog sastanka. Dne 18. t. m. bit će i u starodavnom Sisku takav sastanak. Također u Ljubljani, u Brnu i u drugim cislajtanskih gradovih htjaše narod da se izjavi na isti način i u istom smislu, ali mu se to od vlade nije dopustilo. Nego valjte reći i to, da su u Galiciji nekoj kratkoide Poljaci htjeli, da se izjave proti Rusiji, pa da im vlasta nije toga dopustila. Aj jadni braćo Poljaci, vi dakle nevidite, kad bi danas Rusije nestalo, da ste i vi zaувijek propali. U ostalom, u nasoj carevini nista novoga

U ostalom u našoj U Engleskoj se zatvorio parlamentati kru-
ljica je tom prigodom rekla, da engleski na-
rod može mirne duše gledati u budućnost,
jer da je Car Aleksandar izjavio, da neće
povrediti nikad i nikako engleskih interesih,
ako pak bi, dodala je, da će ju Engleska
znati braniti. Prema tomu, Engleska će mi-

rovati, a naime odkad joj nije poslo za rukom, predobiti na svoju Austrije. Sad kao da se nebi sgrozila ni kad bi ruska vojska na neko vreme osvojila Carigrad, al se ipak pomalo oruža. A čuje se i to ēudo, da bi sad i naša Austrija prekrštenih rukuh gledala, kad bi i Srbija uz Rusku vojevala, akoprem s poèetku da nije htjela na to nikako pristati. Ako je sve to istina, onda su se morale u diplomatskih krugovima dogoditi velike promjene. Il je dakle Rusija unjela razphati sve sumnje nekojih državnika, il ti državnici misle, da Rusija nije doraska Turskoj, da ju pokori te postigne cilj, radi koga evo vojuje. Ovo zadnje neće biti istina.

U Francuskoj je ministarstvo u velikoj
brigiji, jer nežna, kako bi odolilo republi-
kancem, koji su mu narasli prieko glave.
Povrh toga i sami carevi su u zavadi među
sobom. U Italiji se slegla ona novinarska
buka, o kojoj smo zadnji put govorili. Ali
Italija da se ipak pripravlja, jedni kažu du
proti Franceskoj, a drugi vele, da pomije
svoju vojsku prama nasoj granici. I grad
Rim da će tvrdjami i topovi ogradići. U
Njemačkoj sve po starom. Govori se o neka-
kom savezu među Srbijom i grčkom. Turska
bi dakle imala, ako je to istina, novoga
posla. U Americi bjesni na nekojih mjestih
drzavljanski rat.

ISTRA I HRVATSKO SVEUČILIŠTE.

"Naša Sloga" pobjedi u dr. 15. o g. članak "djakom i za praznik"; pun je patriotskih osjećanja, ima u njem i plemeniti radnjerah, ali neko stvari nedono mi to sasima ispravne. Zato vas ljeponatim, gospodino uređeniku, da uradite nekoliko redakab, da se stvari tamo navedene razjasni.

Ako se pita, zašto imu tako malo utjecaj na Dalmaciju, Istru i Kranjsku na hrvatskom stvarilištu, obično se odgovara ono, što je i pištorani M. Č. u redovanom članku „Naslovi Sloge“ napisao. Čemu da idemo na stvarilište, kad nam vremo lamo probavljeno, ispititi tamo osobljenje, nevršiti mista. Ovo, čini se, da je esabito preplaćalo Dalmaciju i Slavenicu, jer ovih mukave preko stike nade malo na hrvatskom stvarilištu; daleko nam je vještina naša dica Istra, jer njezin sinovat u Zagrebu stike godine vita.

Ali kakora nam kerist — veliko vi lamo —
ako neštačka mišljač i u redem broju polazi brežuljci
najprije udešni savod, kad je taj dio za vas nezob-
ljiva, ili se svjetlečim tu stolovima nečegu u litera-
biti zamještimo, a oni ih nudio trebamo. Dolje
dakle da nema u Zagreb, dok brežulčka vlađa ne-
ispunjeno, da budu redeno svjetleči i u Crkvenoj i
ustavnoj valižnjici. Istina je, da se svjetleči stavec

lisma se salju plaženo poštarnice. Vlasti, depnji i drugi spisi se u il u ciklaci il u knjizici, naime prava stava je troškost u ovoga lata. Nepodpinkan se depnji autokratorstvo. Osebna lica i čiste suknjene stvari novčane njezina u ovom Lata-pona se pisanje iskrcaju po 5 novi svaki redak. Izlazi od 8 do 100 novi, a stari redak svede 3 novčane, i u slavija, i u zemlja ponu po 50 novi po pogode očekati i odprati. Izlazi se u jednom i dve godine, odnosno u dvije godine, i u jednom i dve godine, nego potom uveća Lataševina.

na hrvatskom sveučilištu neimaju kriposti tamo kod vas, ali to nevalja za sve svjedočbe. Evo to ču-
vam dokazati. Neka dodje mladić iz Istri na fa-
kultet juridički — a bilo bi dobro da jih dolazi
sto više, jer vi trebate činovniku Hrvata — tu
možete slušati predavanja prve i druge godine; na
svršetku druge godine napravi pravno-povjestni
državni ispit, a svjedočba ob ovom ispitu valja na
stakom sveučilištu u cijeloj monarhiji. Svaki dakle
Istran može bez ikakove zapreke u Zagrebu vježti
pravoslovne nauke najmanje dve godine; ali može i
više. Tko kani stupiti u državnu službu, ili postati
advokatom u Istri, tomu — ovo je žalbože istina —
nevalja svjedočba o položenom drugom ili trećem
državnom ispitu u Zagrebu. Ali to nije i nemože
biti nikakav razlog, da mladež iz Dalmacije, Istre
i Slovenije nepolazi hrvatsko sveučilište. Drugi i
treći državni ispit polazu se istom nakon svršenih
pravoslovnih naukau. Tko dakle nakani ostati u Istri
kao činovnik, može probavir u Zagrebu dve ili tri
godine, preći na koje sveučilište cisajtansko, tamo
izvršit još jednu godinu i položiti propisano ispite.
Ovaj expedijens nije doduze posvo udolan ali vje-
rujte, da se ovako radi, znatno bismo se približali
našemu cilju: mladež iz Dalmacije, Istre i Slovenije
probavir dve ili tri godine u Zagrebu priučila bi
hrvatskomu jeziku, upoznala se sa hrvatskom knji-
gom, zavirila u teljo i pregnula narodna, kojo se
u glavnem gradu Hrvatsko goje, osisala bi — koliko
bi još potrebno bilo — narodnoga duha, te ga kasnije
budila po svojoj domovini. A da bi mladež vasa u
Zagrebu mogla toliko naučiti, koliko igdje drugdje,
o tom gospodina uređenje, netrebate tražiti. Hr-
vatsko je sveučilište sasima ustrojeno kao i bečko
ili prazko, predavaju se skoro isti predmeti, u Hr-
vatskoj postoje velikim dijelom isti gotovo zakoni,
koji i u Cisajtaniji, hrvatske su gimnazije onako
uredjeno kao i vaša tamo, tu dakle neima nikakove
bojažni. Bečka vlada ste to dobro zasude, ali jer
necu da se duh slavenški oštivljuje i budi na zajed-
nickom ognjistu stavlja ono zapravo jedino sa po-
vezom u mukatovih drugih razlogah.

Ovo sam mislio, gospodine ureduju, navesti, da so straci ponesto rasjasne, nu pri tom ostaje netaknutim sahtijor valgeg postovaniog dopisnika, da bi hrvatska vlada imala svom snagom nastojati, da se sto zapravo polazku hrvatskoga stvarnilista podnijemo dokinu.

U Zagrebu 9 kolotoma

B

Dopisi.

ty Omilia 6 kolwca 1877.

Neprestaj eduti se⁴, tako silem svile današnji
vek, jer trezmo i nekeš takostim plodom radnjom
a to i ona naša „koliko smades onoliko valjadeš“
potvrđuju. Koliko je jedan i takostid neuk pojedina-
teljem ovog sveta bezupri, dok napoleo teško ne-
zakida!

Pa dati nije isto tako sa načinjnjacima onima da
i takvimi časnicama? Imamo opeset prilikom danih i čitatelja
kako odaju narod u imini časnika poput televizora
jedemo i nastavljamo sletiti mera, tamo se opeset gledaju
časnica raspodjela itd.

A kako je s nama po Istroj? Jaoh i naopako; jer smo robovi nekoliko talijansah! Zar ne?! A sto je tomu krivo? Nekultiviranje naroda i nestošica naprednici i narodni ljudi, koji bi narod ozbiljno zastupali i branili, dva su (med ostalim) faktora, kojih dok si istarski Hrvati neizvrsjuju, ostati ce pod tudjim jarmom. Al kako cemo do tog blaga doći, kad neimamo dosta skolab, narodnih učitelja, kad neimamo hrvatskih knjigah i učilah i sto ja sve znam! Ima, brajko, ima svega toga, ali nije volje, nije rada ni pozrtovanja, slege ni ljubavi na više mjestih. Primjer.

Iz Omisija nikad se ništa neče, pa bi svatko mislio, da blago si ga toj občini, tamo mora podpuni red i sklad vladati, tamo ništa nemanjka.

Tko ima usi nek sluša. — Omisalj broji danas sutra dvi hiljadu dušah te ima preko sedam preko 260 djece obojeg spola dužnih školu polaziti, pa s jednim učiteljem i učiteljicom! Jedan se i drugi danonice tim brojem djece bora podučavajuć ih u čistom materinskem hrvatskom jeziku. Al da mladež do željenog cilja dodje, pitam jeli dosti učitelj i učiteljica (dosljedno škola)? Nije. Hoće li se djeca prilično usavršiti, treba im dobra nauka i primjera od roditelja, pa straha božjega, koji se najbrže vjeroukom po vjeroučiteljih steci može. Ako doma kroz otac, i crkva ta nežna majka gojončadi svoju zapustaju i zamareuju, čemu se imamo od osamljeno škole nadati, kakvu budućnost očekivati? Pa kako je u Omisiju? U Omisiju odkad je novi školski zakon u život stupio od onda mladež školska neće jedno reći iz vjeroučitelja, taj je nauk nedužnoj gojončadi sasvim „terra incognita“, toga ljo čuo nisam nego na žalost video. Odkud u Omisiju povlastica, da se djeca neču u vjeri, neznam. Kako čujem, sám se je učitelj već više putah kod viših oblastih potužio i gledao, da se tomu neredu na put stane, al se još ni sada ta pučka rana zacičila nije.

A kako občina sa svoje strane? Čudnovato doista! — Čuj! — občina ta plaće kao svaka nešto na školu, česa joj se nipošto neće; pak su počeli neki občinski odborni sebičnjaci i kratkovidci u občinskim sjednicama šaputati, kad je kakav o školskom trošku poveden govor, da bi se kako tog tereta otresli, pa da bi najsjegurnije uspjeli, kad bi se škola zatvorila, a da djeca nek za maryom i po ulicah trče!..

Stalni budimo, dok takvi duhovi pukom vladali budu i škola se na taj način njegovala i štitila, i dok se dužnosti vršile ne budu, ostati ćešavi i robi, ali nekrivimo nikoga nego sebe. Ako si sami nepomognemo drugi nam pomoci neće. Zato probudimo se jednom, a občine nek takve grčeve sa sebe otresu, ako neće, da im vratom nezakrenu.

— J.—x.

Sa Raša mjeseca kolovoza.

Mnogim čitateljima liepe „Naša Sloga“ bit će poznata ona divna dolina, što se od krasne strme Učke do čepaljskoga jezera, a od čepaljskoga jezera tja do mora izpod Barbana proteže.

Divna ova dolina, koju dolinci t. j. barbanci i susjedni stanovnici „Rašom“ a gorinci t. j. svetomartiničani i susjedni stanovnici „Lugom“ nazivaju, nasi su pradovedi svim u korist velikom mukom i trudom obrnuli. Oni su traje, vrblike i drugo nekoristno šikarje izkopali, te izorav jo nasijaša svake vrsti trave, pa evo mi imamo sada liepe sjenokoše i liepa pašta. Pošto pak ova krasna dolina bi uvjek izložena pogibelji velikih voda, učinile su uredni slike doline veliki potok, koj se zove „Raša“ odkuda i ime sjenokoši. Da tako toli voda iz čepaljskoga jezera tekuća, koli voda tekuća iz potoka i malenih mlačica proizvodi kroz Rašu u more, a da neškodi travi.

Dok se jo ova Raša čistila, mi svi imadjasmo toli konjiskoga koli volovskoga sienu u izobilju. I to bi svim stanovnikom blizu Raša velika korist, jer nesamo da su si pobolji kmeti pripravili dosta sienca za prehraniti kroz dugu zimu svoje konje i volove, nego i siromašniji. Oni milostivniji kmeti bo dodatac siromalu siano pokositi i spraviti, a on ti je dobio pol otave (drugo sieno), ako ti je sieno popeljao, tada je uzeo svu otavu — evo kako bi to svim od velike koristi, pa ne samo u tom pogledu, ma i u drugom.

Mnogi rašanski stanovnici kao na priliku Čepljani, Kršanci, Fukljačani, Brijani, Pičanci i Šumberci skoro da nit imaju drugog sienu do rašanskog, a mnogi imaju veći dio sienca u Raši nego li na vrhu. Na kratko svim ovdešnjim stanovnikom je Raša od velike paće najveće koristi.

S toga će moći svatko uviditi, kolika nam je svim bila škoda lanjske godine, kad su nam voliki i gusti dađi preko osam puta poplavili sjenokoše, i to zato, jer Raša nije već više godinu čišćena. Mnogi dodušno moraće razprodati veći dio svojih goveda, a što kod kuće zadraže velikom skribi to mizerno prihranite. A što će biti od bržih i jađnih nas kmetata, ako goveda nebudomo imali? Hoće reći da ovđe neunoši nam mnogo govedo, jer prvo ih neimamo mnogo, a drugo jer neznamo još dobro goveda gojiti. Ali ova ljeta, gdje nam se radi pomanjkanja vina bačevu rasipljiva i radi pomanjkanja žita kasuni bržire, jest govedo jedino naše uporiste iz kojeg izvaditi možemo po koji novčić za izplatiti velike poreze, adicijonale i druga plaćila. A odkuda ćeš da uzmeš novac za kupiti obuću i odeću i turkinju za prehraniti si nevojnu čeljad? Sto će biti dakle iz nas, kad bude Raša zamuljena? To će se pako zbiti, za stalno, ako se budu naša občinska glavarstva ovako malo brinula za čišćenje Raše. Ali što njim zato... oni podestati, koji bi se morali zato brinuti, neimaju sjenokošu u Raši, i tako joh vuku po takvom poruku. Na nikoga ne mojmo se zanataši, kmeti moji dragi, nit se nemojmo što nadati od našeg gospoda, jer oni će nam obećati svašta, ako ćeš šterno, kale, ceste i drugo, ali njihova obećanja ostaju neizpunjena, pa onda nam se rugaju pogrdnim nas imenom nazivajući: ščavo, morlako, vilan, ignorante itd.

Bit će dakle najbolje, da se medju sobom složimo, pa učinimo jednu molbenicu na c. k. načinjostništvo u Trstu. Da bi se dostojalo posiliti sve dotične vlastnike na čišćenje Raše, i pružiti novčane pomoći, jer ovđe novac potrošen će koristiti svim rašanskim stanovnikom, dočim onaj potrošen za izsušenje Čepaljskoga jezera koristit će (kako smo videli što nismo) samo bogatomu Auerspergu.

Ako mislimo što učiniti, učinimo odmah, i to srećno. Na noće dakle.

Ja imam čvrsto ustanje, da će liepa „Naša Sloga“ ovo par riečih zadovoljno primiti, pisanih po jednom sironašnom kmetu rašanskom, koji će ne samo više put (samо ako se bude „Naša Sloga“ dostojala primiti) koju u „Našu Slogu“ pisati, nego i drugo žrtvo za svoj narod učiniti. Na vidjenje.*

§.

Slavenski rat za oslobođenje.

Naši će čitatelji biti čuli u ovo petnaest danah govoriti o nečuvanim ratnih strahotah. Bit će čuli, da su Rusi točnije pobijeni, potučeni, poraženi, skončani; a s druge strane da su Turci nadmogli, nadbili, predobili itd. Neku se naši čitatelji nezbebjavaju — nije istina ni stoti dio onoga, što naši neprijatelji pričaju i žele! Rusi i Turci nalaze se skoro u onom istom položaju, u kojem su se nalazili danas petnaest danah. Što se je dakle dogodilo, to su so zagovornici turskog krvoljetva onako razkokodakali?

Baš kad smo mi pisali zadnje ratno izviešće, dno 30. i 31. pr. m., među Rusi i Turci biesno je po drugi i po treći put, kod poznate već našim čitateljem Plevne, strašan boj, gdje je, kako kažu, stojalo 60 hiljada Turaka naproti 60 hiljadama Rusih. Turci htijaju po što po to da prokriču put do svoje glavne vojske, a Rusi da jih po što po to natrag bacu; pa ono, ni jedni ni drugi nisu uspjeli, nego se tu i sad kao prikovani mrko gledaju i strogo straze. Rusi da su tom prigodom izgubili do deset hiljada ljudi, što mrtvih što ranjenih, a Turci isto toliko, akoprem su bili u pretežnjem broju i u neizmerno boljem položaju. To je oči taj strašni poraz Rusih, to ta nečuvana pobeda Turaka! Ali ako su Turci predobili, zasto neidu napred pričko mrtvih ruskih tjelesa, zašto nerazdvoje potrtu tobože rusku vojsku te to se nesdruze s vojskom Mehmet-Ali-Paše, turskog vrhovnog zapovjednika, kao što su bili nakanili i naunili?

Istina, da bude Turci uspjeli, Rusom bi se bila mogla pripremiti mnogo veća nesreća. Ali ovako nisu nego obustavili njihovo ratovanje, dok jin nastigne iz Rusije toliku pomoć, da budu mogli na lieve i na desno udariti uspješno na turske krvoloke. Mi smo zadnji put rekli, da se ruski prijatelji najviše boje ruske mahnitosti, kojom hoće da sve na

* Kako nobi, kad je „Sloga“ važa i za vas? Ako dakle, i liepa tam hvala.

Ured.

PODLISTAK.

Oslobodjenje Istre KAPETANOM LAZARIĆEM

Godine 1813.*

Manji dio pučanstva istrijanskog do 24000 duša sa glavnim mjestom Pazinom, spadaše pod Austriju, veći pak dio do 95,000 duša bijaše pod Činjem Mlietkom kroz čitava stoljeća, te jo tek godine 1797. Campoformijskim ugovorom pod Austriju podpao, od koje je već poslije 9 godina, uslijed požunžkog mira odpao.

Da bi ovaj prediel opet natrag osvojio, koji se otoci do 85 milja imade, krene godine 1813.

*) Vadimo oajčanak iz netom izaslo knjige: „Wertländische Ehrenbücher“, Geschichtlet. Denkwürdigkeiten aus allen Landen der Österreichisch-n. rischen Monarchie. Herausgegeben von Albin Reichenfels, hr. von Teuffenbach zu Tiefenbach und Massweg. Wien u. Leichen Prochaska. 1877. 994 str.

Članak sam napisao je tvarni austrijski historik Baron Josip Alexander Helfert u svojim particijama austrijskoj.

2. rujna kapetan Josip Lazaric sa jednim časnikiom, 47 piščaka Hrvata, jednim desetnikom i 6 busara, neimajući ni jednoga topa, iz Rieke, gdje je englezki Admiral Fremantle krtario, da carusk vojsci, gdje uzmogao u pomoć priskoči. Već na večer 2. rujna bijaše Lazaric u Vranji, na podnožju velikog briega, kamo mu poslje njevi svecenik, vjeran podanik Austrije, (kapelan Piko), glasnik sa viesku, da mu od Pazina velika neprijateljska sila na susret dolazi. Ova viesku ništa nesmete Lazaric, te zorom 3. rujna napade na Pazin, gdje se je dvadeset put jači neprijatelj našao.

Na što je računao to se i izpunilo. Lazaric je znao jezik, poznavao je i zemlju i stanovništvo, koje ga se već od godine 1809. milo sjecalo. Brzo se raznesle glas o Lazaricu i austrijskoj vojsci, kojoj je on na čelu, ta kad se još Boljunu približio, izdje mu stanovništvo pod jekom zvonova i masuči zastavami na susret. Noću od 3. do 4. rujna, kad je na gori sv. Trojice kod Čerovlja konakovao, pobrli iz obližnjih mjestih više stotina seljaka pod njegovu zastavu, naoružani s jekirami, kosami itd. nekoliko pa same sa starimi pokvarenimi puškama. I 150 Otočanabran uniformom odjevenih, predoje iz neprijateljskog stana k Lazaricu, ali ih ovaj, bojeći se radi njihovog odjele pomećaju, nemogao u prvi mah u boj slati. Cielu noć su po okolnih mjestih zvona zvonila, ta strah neprijatelju u srdeču uljevala jer je mislio, da se cela zemlja

protiv njemu podigla. Sutradan 4. rujna opazio francuzko-talijanske čete oko 1000 momaka na broju. Na oba krila postavi Lazaric veći dio seljaka, davši im viesku ljudu za vodje; njegov poručnik zapovjedač ostalim brojem seljaka, te se od Čerovlju neprijatelju približavaše, dočim je Lazaric sa cijelim konjaničtvom t. j. samo sa 7 momaka na neprijatelju navalio.

Neprijatelj bi iznevadjen. Labko naoružani i napred poslani talijanski novaci zapustišo svoja mesta, a Lazaricevi seljaci ovim uspjehom obraneni, poletišo za njimi, te dugim čarkanjem prisiliše neprijatelja, da visovo briega Lindara ostavi, gdje se sakupio bio, i u Pazin povuči. Stanovništvo, koje je nespokojno uspjeh prvog boja izčekivalo, poleti na bojište te silnom grajom (bukom) smeti tako neprijatelja, da je ovaj dva topa ostavio, a treći mu otešio husari baš onda, kad ga je na zgodnom mjestu naperiti hotio. Lazaric jo medjutim poslao pred neprijatelja, koji su u bijegstvo dao, neki dio seljaka, te ga tako obkolio. Videći se neprijatelj u stiscu i postoje već do 40 momaka, kojo ranjenih, koja mrtvih izgubio — Austrijanci su imali samo 6 ranjenih — preda se na milost i nemilosť.

Lazaric sad udje u Pazin, koji je u imo austrijskog cara osvojio, ukino sve frazeuzko-talijansko oblasti, te ih novimi carskim zamjeni. Dne 5. i 6. rujna doprati zarobljenike, 3 Slabska i 26 viših časnikih sa 900 momaka na Rieku. Ovdje je i

drugi tako, koji bi želio stupiti u taj razred mora so prije podvjeri primatiljnom izpitu, na kojem će se ovo zahtijevati:

- U nauci riječnoznanstvene, koliko se uči u pôtra četiri razreda pučke škole;
- U němackom jeziku razumijevanje laskih odnosnih iz čitanika, Šta će morati i pokazati prevodom iz němackoga na materinski jezik, zatim počela iz slovnice; od ne němackih džakab poznavanje glavnih pravila materinskoga jezika;
- U računstvu vrština u četiri glavnih operacija sa etlimi brojeri.

Upisivanje u drugo razredu biti će, kao dosele, usled valjanog gimnazijalnog svrđeća ili dobro položenog primatiljnog izpitu, kojemu će se morati podvjeri svrđeću svi bez iznimke džaci, koji nisu prije u kojegod gimnaziji austrijsko-ugarsko monarhiju upisani bili.

Na rječkoj hrvatskoj gimnaziji bilo je ove školske godine upisano 190 džaka, a do konca jih ostalo 176. Od tih dobito je svjedočbu s odlikom 30, prvi red 103, drugi popravni 14, drugi nepopravni 8, treći 17, a 4 nebjehu izpitana. Izpitu zrelosti podvrženo se ove godine 17 džaka, a uspijeo 13, od kojih 5 naših Istranah, jedan naime iz Pazinske okolice, a 4 sa otoka Krka, među kojimi Nikola Žic iz Punta s odlikom. Da Bog naspori, mlađi sokolici, pregnite sad ustrajao i dalje; a vi koji dolazite za njima, ugledajte se u njihovu potučljivost i marljivost. Novoj školskoj godini početak 1. oktobra tek godine.

Sa hrvatskog sveučilišta. I ovo sveučilište završilo je školsku godinu 31. srpnja službom božjom u crkvi sv. Katarine. U drugom poljeću minule školske godine bijaše na sveučilištu upisano što redovitih što izvanrednih slušača do 300; odstalo ide na sam fakultet prava i državoslovni 170 džaka. — Na istom fakultetu držano je u ljetnom semestru ovo godino 20 kolegiala sa 78 ura na tjedan, a predavače sedam redovitih, jedan docent. Od početka školske godine pa do svjetske bješa u svem 79 pravno-povijesnih državnih izpitih, 29 državnoznanstvenih a 37 sudstvenih. U srpskom roku prijavilo se za pravno-povijesni državni izpit 26 kandidata, trojica su odstupila; od preostalih 23 jedan je polozio, izpit s odlikom, trojica dobila odliku iz po jednoga predmeta, petorica su reprobiрана, a ostali aprobirani što jednoglasno, što većinom glasova. — Za rok listopadskih prijavišta se 44 kandidata.

Iz Tinjančine u Istri nam pišu, da su tomo bili občinski izbori dne 13. i 14. lipnja, a dne 14. srpnja da je bio izabrani novi načelnik. Tamo da su bili izbori tri puta u jednoj godini, i to radi nespretnosti onih, koji su imali pripraviti izbornu listinu, jer da se svaki put našlo pogrešak, pa da su se izbori morali uništiti, a to da bi se bilo dogodilo i ovaj put, da se bude htjelo reklovati. U prvom od tih trih izborih da su bili nadvadali narodnjaci, u drugom šarenjac, a u ovom trećem pol i pol; al ipak da skriptu jače zubima šarenjac nego li narodnjaci. Tomu neuspjehu narodnjaka da su kriji nekoj hulja, koji priživa svoju sveciju sad Bogu sad djavlu. A ti družinari da su se kod izbora načelnika zaradili. Naš dopisnik preporučuje zastupstvu neka bude što opreznije kod izbora blaginja i tajnika. Još pripoveda, da ima tamo jedan gospodin, koji jo za vrijeme izborih zano dobro hrvatski govoriti, a u drugih prigoda da nezna i daruži i grdi naš narod svakajakinji pridovki, kakomo Ščaro, murlak itd., akpren ga ti Ščavunski i murlački žuljci braće. Djeca ne ljudi hitaju blato u vodu, iz koje su napiju. Na koncu preporučuje g. načelniku, neka skribi za vode, za ceste itd., jednom besjedom i za knete, jer da će oni otvorenima očima parziti na njegova djela i na prizgu, što ju je položio u ruku g. kot. kapetana.

Hrvatska vojnička krajina uzrujala se do dne, kako bilo već javljeno, radi zaključka ugarskog ministarstva, da se naime krajiskimi novci gradi takova željezница, koja nebi Krajini ni najmanjo koristila. Na taj bi način zauvječ propalo 30 milijuna krajiskog imetka. Da dovinku Magyarom, neka se prodju tudjev blaga, sastali se u Zagrebu zastupnici ciele birše Krajine to vičeću o predstavci, što ju mislio u tu svrhu podastuti Nj. Veličanstvu Caru i Kralju.

Svilarstvo u Dalmaciji, kako piše „Narodni List“, uspjelo je ovo godino u obeo dobro. Kožurico (mjehurić) prodavali su se u Zadru po for. 2.20 kilograma.

Koliko stoje ratovi? „The Economist“ u Londonu donio je nedavno sljedeću statističku sliku o gubitcima ljudi i novaca, koji nastadeo uslijed ratova tešnjem treće četvrti našega stoljeća. Mrtvih ili uslijed rana umrlih bijaće u krimskom ratu

750.000 ljudi, u talijanskom ratu (1859) 45.000, u šlezvičko-holsteinskom ratu 3000, u gradjanskom ratu južne Amerike 280.000, u sjeveroameričkom gradjanskom ratu 520.000, u austrijsko-prusko-talijanskom ratu (1866) 45.000, kod ekspedicije u Meksiku, Kinu, Kokinkinu itd. 65.000, u njemačko-francuzkom ratu (1870) 215.000, ukupno 1.923.000 ljudi. Što se novca tiče, stajao je krimski rat 340 milijuna funti sterlinga, talijanski rat 60, sjeveroamerički gradjanski rat 940, južnameričanski gradjanski rat 460, austrijsko-prusko-talijanski rat 66, ekspedicija u Meksiku itd. 40, francuzko-njemački rat napokon 500, ukupno 2.413 milijuna funti sterlinga.

Preporuka. Matija Gurij, rodom iz Maribora u Štajerskoj, naredio je i ponapravio, medju ostalim stvari, i dva svjetiljnika (ferali) i pozlatiti i tako živahnimi bojanim uresio za ovu plovanskiju crkvu, da zdola podpisani drži za svoju dužnost, izreći mu svoju zahvalnost, i proporučiti ga svim upraviteljstvom crkava, kao umna i poštena drvoreza, vajara, pozlatitelja kipovah, svetacah, oltaruh i krovstovah itd. kao što se može svaki o tomu osvjetiti, kad bi htio pregledat njegova liepa djela u Lonkah (Lukah), Pasjovjasi, Pomjanu, Karkavčih i drugih mjestih. On stanjuje u Trstu, a sad radi u Kostaboni, gdje će narediti božji grob, popraviti i prenarediti veliki oltar za onu župnu crkvu.

Ivan Grabiša.

Ték Novaca polag Borse u Trstu

dne 16. Augusta 1877.

Carski dukat (ceklini) 5.73 — Napoleoni 9.70. — 1.iro Inglesko —. — Srebro prid (aggio) 103.—.

Grena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb, zadavica, rora, zapala ustih itd.

Nadarenih

Prendini-evih Sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

Što jih gotovi P. Prendini luštar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomazu učiteljem, propozajnikom itd. Prebjedon kaijuć noćih, naradno jutarnje hreputavica i grločni zapalih nestaju kao za fudo usimanjenim svib sladkišah.

Opaska. Valja se paziti od varalica, koji je panančnjaju. Zato valja utjek pitati Prendini-eve sladkiša (Pastiglie Prendini) te gledati, da budo na omotu kutijice (skatinje) moj podpis. Svaki komad tih sladkiša ima ušutno na jednoj strani Pastiglie a na drugoj Prendini.

Cilena 30 novč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u Prendini-erof ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste). — A izvan Trsta dobivaju se: na Rteći kod Prodana ljekarnika i kod Jechela i Partičića mirodijara; — u Gorici kod Zanetti-a, Pontoni-a, Korpana i Kirara; — u Puli kod Wassermann-Ljekar, i Schrinora mirodijara; — u Malom Lošinju kod Viriani-a; — u Fuzinu kod Liona; — u Zadru kod Beretini-a; — u Šibeniku kod Bošića i Misturo; — u Šibeniku kod Volpi-a; — u Korduli kod Zoretti-a; — u Makarskoj kod Pojani-a i u svih boljih Ljekarnih illi Specerijsah.

Pregled tršćanskoga tržišta.

dne 15. Augusta 1877.

	OD for. i nač.	DO for. i nač.
Vosak primorski i ugarski za 100 Kilogramah	—	—
Kafa Portoriko	129	132
S Domingo	106	113
Rio polag vrsti	88	112
Cukar austrijski	52	53
tuđeni	46 50	48
Cvjetje trača buhače (Grisantomo)	110	120
Narančo skrinjica	9	10 50
Karube puljzko	5 50	6
lovanjitsko	—	—
dalmatinsko	9	11
Smokvo Kalama	—	—
puljzko	—	6 50
Limuni skrinjica	80	86
Bademki illi mandulo puljzko	—	—
dalmatinsko	—	—
Liesnjaci	31	34
Slijivo	23	28
Psonica ugarska	15	15 50
galasika	13	14
Kukuruz (turkinija) ruski	7	7 50
ugarski	7 50	8 10
Raž	7 40	8 25
Ječam	8 75	9
Zob ugarska arbanaska	7 50	8
Passulj (fažol), polag vrsti robo	10 50	11
Bob	—	—
Leča	9	11
Orlo talijanski	19 50	23
Englezki (kitajski)	15 75	18 50
Vuna bosanska	120	130
moreska	130	133
arbanaska	—	—
Istarska	—	—
Dasko korutko jolotico	52	94
Stajersko	44	75
Gredio	12	15 60
bukorice	8	9
Ulio italij. uljko vrsti za 100 Klg.	53	55
* najbolje	72	73
* srednjo vrsti	64	68
dalmatinsko	54	58
Istarsko	—	—
Kamenko ulje u barilah	17	—
u kasotah	20 50	—
Kolo strojeno naško suho voljivo naško dalm. ist. i bos.	178	200
janjedo naško za 100 komada, u srebra	107	131
zeleni	72	125
janjedo naško za 100 komada, u srebra	95	105
dalmatinsko	60	80
koža	73	92
vuneno slano	50	65
suho	49	59
zečjo za 110 komada, u srebra	23	27
Bakalar	36	43
Sardelo i haril	15	21
Vitrol modri zeleni	36	37
Masto	70	94
Loj dalmatinski i naški	49 50	52
Salo	66	—
šafra (safo lažupljeno)	37	58
Slanina	—	—
Hakija citočlar (100 litara)	30	31
Galvici istarski	—	—
Ruj naški	8 75	9 30
istarski	9	10
Ljek od javortka	15	16
Vinski strgotino (Grilpula) sploh	31	46
Med	30	32
Lumber (jabukice od javortka)	13 50	15
Pakal baril od 100 Klg.	3 73	9
Conjo (traco)	—	—
Kratam dalmat.	17	23

Knjižara, knjigovezara i posudna knjižnica.

Mojom nakladom upravo izrašla to se u svih knjižnah dobiva:

Hrvatska Kuharica

ili pouka, kako se gotovo svakakva jela.

Novo, po metričkoj mjeri preradjeno i pomnoženo izdanje, 8.º 283 stranah. Ciena broširanog knjiži je 80 novč. u tvrdih koricah ukusno vezano 1 f. U cijelom platnu pozašteno 1 f. 30 novč. Najprikladnije su naručiti ako se novac postotnom doznačicom pošalje to se 16 novč. pridoda, gdje gg. narucitelji knjigu franco dobivaju.

Nadalje:

NOVA METRIČKA VAGA I MJERA,

za puk napisao MILAN KUČENJAK, župnik pod Bielom.

7. izdanje u pet hiljada komada.

Ciena istoj 5 novč. ili groš. Ta veoma koristna knjižica raspodjeljena je dosele u 25.000 kom.

DRAG. ALBRECHT ml. knjitar.

Varaždin, župni trg br. 69 — DRAG. ALBRECHT ml. — Varaždin, župni trg br. 69.